

Asia: VN/23487/2023

Lausuntopyyntö luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2024 tuloveroasteikosta, tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta

Lausunto

Suomen Fysioterapeutit kiittää mahdollisuudesta osallistua kuntoutuksen kotitalousvähennystä koskevan lakimuutoksen valmisteluun.

Kotitalousvähennyksen laajentaminen kotona tuotettuun fysioterapiaan ja toimintaterapiaan on kannatettava uudistus, joka parantaa etenkin ikääntyvän väestön toimintakykyä ja luo uuden mahdollisuuden vaikuttaa iän tuomiin toimintarajoihteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Julkisella terveydenhuollolla on tällä hetkellä riittämättömästi voimavaroja vastata väestön ikääntymisen luomaan palvelutarpeeseen. Terveydenhuollon asettamat rajat kuntoutuspalveluille ovat nousemassa priorisoinnin seurauksena tiukoiksi. Tällöin kuntoutus pääsee alkamaan vasta, kun kansalaisen toimintakyky on jo päässyt heikentymään. Pahimmillaan käy niin, että alentunut toimintakyky aiheuttaa vammautumisen esimerkiksi kaatumisen seurauksena. Vaikeiden toimintarajoitteiden, vakavien sairastumisten tai vammautumisten seurauksena raskaiden sote-palveluiden pitkäaikainen tarve kasvaa ja henkilön elämänlaatu heikkenee pysyvästi.

Fysioterapian kotitalousvähennys kannustaa ihmisiä huolehtimaan omasta ja läheistensä toimintakyvystä. Se edistää etenkin toimintarajoitteiden ennaltaehkäisyä ja on siten tervetullut lisä julkisen terveydenhuollon kautta järjestetyille kuntoutuspalvelulle. Lain toimeenpanon jälkeen on kuitenkin tärkeää seurata, että kotitalousvähennys ei heikennä hyvinvointialueiden järjestämiä kuntoutuspalveluita eikä hidasta julkisessa terveydenhuollossa hyvin käynnistynyttä ikääntyneiden kotikuntoutuksen kehittämistyötä.

Hallituksen esityksessä on kuvattu fysioterapian kotitalousvähennyksen edellytykset kiitettävästi. Suomen Fysioterapeutit kannattaa kotitalousvähennyksen rajaamista fysio- ja toimintaterapiapalveluihin ja pitää erityisen tärkeänä, että vähennys myönnetään vain sellaisten palveluntuottajien terapiapalveluista, jotka ovat rekisteröityneet ja joilla on oikeus sekä sote-palveluiden tuottamiseen että fysioterapian harjoittamiseen.

Hallituksen esityksessä on tarpeen vielä täsmentää, voiko kotitalousvähennyksen saada sellaisesta fysio- tai toimintaterapiapalvelusta, jonka tuottaa asianmukaisesti rekisteröitynyt yritys, mutta jonka henkilökuntaan kuuluu myös perustutkinnon työelämäharjoittelua suorittava fysio- tai toimintaterapeuttiopiskelija.

Suomen Fysioterapeutit ehdottaa, että opiskelijoiden työskentely asiakkaan kuntoutuksen toteutuksessa ei olisi este kotitalousvähennyksen saamiselle, jos opiskelijalle on nimetty ohjaaja siten, kuin terveydenhuollon ammattihenkilölaissa ja -asetuksessa säädetään. Fysioterapia-alalla on voimakas pula työharjoittelupaikoista ja erityisesti ikääntyneiden palveluihin tarvitaan paljon uusia fysioterapeutteja. Opiskelijoiden on tärkeää päästä harjoittelemaan kotona tuotettavaa kuntoutusta jo perustutkintoa suorittaessaan, muutoin ikääntyneiden palveluihin on vaikeaa saada tarvittava määrä uusia fysioterapeutteja.

On tärkeää, että kotitalousvähennys on mahdollista saada myös sellaisesta kuntoutuksesta, jossa fysioterapia ja toimintaterapia yhdistyvät yhdeksi kuntoutuskokonaisuudeksi (esimerkiksi ikääntyneiden kotikuntoutus).

Suomen Fysioterapeutit näkee tarkoituksenmukaisena, että esimerkiksi kotikuntoutuksen kaltainen moniammatillinen kuntoutus on kotitalousvähennyksen piirissä samalla tavalla, kuin kumpikin itsenäinen terapiamuoto.

Fysioterapian kotitalousvähennys on tärkeä uudistus fysioterapia-alalle, joka on kärsinyt koronaviruspandemian ja kansalaisten ostovoiman heikentymisen aiheuttamasta asiakasmäärien vähentymisestä. Suomessa on yli 2 500 fysioterapiayritystä, joista valtaosa on itsenäisiä ammatinharjoittajia, tai pieniä muutaman henkilön pk-yrityksiä. Kotitalousvähennys voi luoda fysioterapia-alalle uusia työpaikkoja. Se voi myös vähentää julkisen terveydenhuollon vastuulla olevien sote-palveluiden tarvetta. Kotitalousvähennyksen tuella kuntoutusta hankkivien kansalaisten toimintakyky on todennäköisesti parempi ja palveluntarve siten pienempi.

Suomen Fysioterapeutit ehdottaa lakitekstin muotoiluun muutoksia. Fysio- ja toimintaterapia ovat kuntoutusalan työtä, eivät hoito- tai hoivatyötä. Fysioterapia-alalla on merkittäviä ongelmia korkeakoulutettujen fysioterapeuttien käyttämisessä perushoidon työtehtäviin. Nyt ehdotettu lain tekstimuoto on omiaan vahvistamaan tätä virheellistä mielikuvaa fysioterapiasta osana hoitotyötä. Koska kotitalousvähennyksen perimmäisenä tarkoituksena on kansalaisten toimintakykyyn vaikuttaminen, olisi tärkeää nostaa käsite kuntoutus selkeämmin näkyviin myös tuloverolaissa.

Suomen Fysioterapeutit ehdottaa, että tuloverolain 127 a § 1. momentin sanamuotoa muutetaan seuraavasti:

Verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (kotitalousvähennys). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva-, hoito- tai kuntoutustyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 2 250 euroa vuodessa, ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa.

Vastaavasti ehdotamme saman pykälän toisen momentin ensimmäistä kappaletta muutettavan seuraavasti:

Tavanomaisena hoiva-, hoito- tai kuntoutustyönä ei pidetä sellaisia terveyden- ja sairaudenhoitopalveluja, joiden myynti säädetään arvonlisäverolain (1501/1993) 34–36 §:ssä verovapaaksi. Laillistetun fysioterapeutin antamaan fysioterapiaan ja laillistetun toimintaterapeutin antamaan toimintaterapiaan sovelletaan kuitenkin, mitä tavanomaisesta hoiva-, hoito- ja kuntoutustyöstä 1 momentissa säädetään. Kotitalousvähennyksen edellytyksenä on, että palvelun suorittaa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu laillistettu fysioterapeutti tai laillistettu toimintaterapeutti ja palveluntuottajalla on sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) tarkoitettu oikeus tuottaa fysioterapia- tai toimintaterapiapalveluja. Asunnon kunnossapitotyönä ei pidetä kodin koneiden ja laitteiden korjaus- tai asennustyötä. Tieto- ja viestintäteknikan laitteiden, ohjelmistojen, tietoturvan ja tietoliikenneyhteyksien asennus-, kunnossapito- ja opastustyöhön sovelletaan kuitenkin, mitä asunnon kunnossapito- ja perusparannustyöstä 1 momentissa säädetään.

Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös luvun kuusi säännöskohtaisiin perusteluihin.

Juho Korpi
Erityisasiantuntija
Suomen Fysioterapeutit ry
juho.korpi@suomenfysioterapeutit.fi
0400 166 506